

Autor: Tomislav Novaković

Filozofski put od početnog čitanja filozofskih tekstova, ili slušanja filozofskih predavanja, do vlastite filozofije vrlo je dug. Da bi neko postao filozof mora da istražuje duhovnu baštinu iz čitavog sveta i strpljivo proučava ideje velikih filozofa. Ipak, najplemenitija strana filozofije je da čovek duhovno bogatstvo više ne traži samo u tuđoj mudrosti, ili spoljašnjim stvarima, već da ono najdragocenije pronađe u sebi. I mada naše misli nikada nisu samo naše, tek kada u filozofsku riznicu dodamo nešto novo, svoje, mi ćemo u toj duhovnoj palati imati svoje mesto i sve to bogatstvo ideja postati nekako naše, kao što i ono što mi donosimo drugima postaje svojina za sve. To je onaj najsporiji put mudrosti u kome se na početku ne vidi nikakvo pomeranje, a na kraju istina ima korake od sedam milja.

Kao što čovek vidi svojim očima, čuje svojim ušima, oseća svojim srcem, jede svojim ustima..., govori svojim jezikom, tako mora da misli svojom glavom i odlučuje svojom voljom ...

Akademija DESIRE je škola otvorenog tipa koja nudi najširi spektar predavanja, kurseva iz filozofije, teologije, alternativne medicine, umetnosti, psihologije, sociologije, ekonomije, marketinga... koja imaju za cilj da jačaju i usavršavaju čovekovo telo, dušu i duh... U okviru akademije postoje i programi iz filozofije i teologije sa najširim spektrom tema, koje se mogu dopuniti u dogovoru sa predavačem. Mnogo veći raspon tema može se videti na sajtu www.filozof.rs. Svakako, ono previše stručno na sajtu biće jednostavnije izloženo na predavanjima ili razjašnjeno na seminarima, a uz to i prošireno novim saznanjima. A za one stručnije polaznike, koji žele da budu upućeni u najskrivnije filozofske i teološke tajne, mogu se organizovati seminari o tim najvišim temama.

Kako biti mudar?

Filozofski put od početnog čitanja filozofskih tekstova, ili slušanja filozofskih predavanja, do vlastite filozofije vrlo je dug. Da bi neko postao filozof mora da istražuje duhovnu baštinu čitavog sveta i strpljivo proučava ideje velikih filozofa. Ipak, najplemenitija strana filozofije je da čovek duhovno bogatstvo više ne traži samo u tuđoj mudrosti, ili spoljašnjim stvarima, već da ono najdragocenije pronađe u sebi. I mada naše misli nikada nisu samo naše, tek kada u filozofsku riznicu dodamo nešto novo, svoje, mi ćemo u toj duhovnoj palati imati svoje mesto i sve to bogatstvo ideja postati nekako naše, kao što će ono što mi donosimo drugima postati svojina za sve. To je onaj najsporiji put mudrosti u kome se na početku ne vidi nikakvo pomeranje, a na kraju istina ima korake od sedam milja.

Filozofija je, zapravo, nalik kosmičkom brodu koji nas „prvom, drugom, trećom kosmičkom brzinom“ duha odvaja od zemljine gravitacije svakodnevnih briga i problema i vodi do sveobuhvatne ideja ali i tom sveobuhvatnom istinom vraća čvrstom tlu, osvaja duhovno bogatstvo za sebe i druge, za sve. To od onog unutra ko smo ka sve-jednom, jednom-svemu van i obrnuto, prvostepeno mikro-makrokosmičko putovanje kroza sve dimenzije.

I kao što se ne može leteti samo sa jednim delom kosmičkog broda tako se i za duhovni let istinom mora imati „kosmički brod“ celovite ideje. Zato filozofija ne može nikako biti nešto nedomišljeno, nego samo jedan od početka do kraja dosledno povezan sistem misli.

I mada se jedna filozofija pojavljuje u određenom prostoru, vremenu, ona svojim pitanjima i odgovorima nudi duhovnu trpezu za svako meste, vreme i istovremeno biva prisutna u svome mestu, vremenu. Iako postoje razlike na istog i zapad, sever i jug, njih prvenstveno treba pojmiti

u samom čoveku. Kad te nešto lepo, dobro, istinito obasja u duši, to je istok, kada ti padne mrak na oči, to je zapad, a jedno i drugo je moguće, na svakoj strani sveta...

Svaki grad, država, narod podjednako traži pomoć mudrosti da objedini lično i zajedničko dobro. I ako neko područje treba da prevaziđe granice svake vrste, slobodno koristi duhovne plodove sa svih strana i traži, **nalazi uzvišenom vizijom najbolje rešenje za sve, onda je to upravo filozofija.** Gradi se duhom grad večni pravih ulica istine od časnih dela iz svakog mesta vremena gde se ljudi sreću srcem k srcu, licem k licu.

Skoro da neverovatno deluje povezanost Atene kao boginje mudrosti i zaštitnice Atine, kojoj je posvećen Partenon i ljubavi ka mudrosti koja se najviše ispoljava upravo u Atini! **Civilizovanje** čitave Evrope ispoljava se najviše u atinskoj državi, koja u svom vrhuncu podrazumeva filozofiju, jer ljubav ka mudrosti jača pojedinca i državu i zato se tu postavlja iznad svih vrlina – shvata na religioznom nivou.

Ipak, svetska civilizacija nema u svom utemeljenju samo grčko-rimsku kulturu, nego mnoge elemente egipatske, mesopotamske, indijske, kineske, egipatske, feničanske, judeo-hrišćanske kulture, novije kulture severne i južne Amerike... Grci su besprekorno utemeljili mnoge filozofske, naučne, političke, umetničke discipline ali neka druga područja i te kako bitna za razvoj svetske civilizacije uopšte nisu uzimali u obzir.

Zapravo, svima je poznato šta su stari Grci dali u filozofiji ili u drugim oblastima, zato ova nova akademija u svom filozofskom delu upravo želi da naglasi ona jako bitna područja koje ni grčka, ni kasnija filozofija nisu utemeljile.

Od pet suštinskih područja kojima ćemo se mi ovde baviti: metafizika čiste volje i jedne slobodne vlastitosti, metafizika jezika, mezafizika mirisa i ukusa, dodira, metafizika polnosti, roda, i mikromakrosomologija, grčka filozofija direktno utemeljuje samo ovo zadnje, a tek posredno metafiziku čiste volje i metafiziku jezika. I mada je Platon filozofiju, kao prvostepeni nauk, učenje koji vodi ka najboljem životu čoveka i države postavio iznad svih drugih nauka, kao ideju dobra iznad svih drugih ideja, kasnija filozofija je takvo mišljenje napustila. Tako je započeo rascep između onoga čime se bavila teorijska filozofija i onoga što je u praktičnom životu ljudima i te kako i bitno, koji sve više povećavao, dok to na kraju nisu postali potpuno različiti svetovi. Filozofija više nije bila osmišljavanje praktičnog života, nego se svojim teorijskim saznanjem takmičila sa naukom, koja joj je na kraju preuzela predmet i tako obezvređila.

Filozofija nikako ne bi trebalo da optužuje stvarni život da je u neskladu sa njenim idejama, nego mnogo pre da zaključi da je postala sluga nauke na kraju, jer je neka suštinska područja praktičnog života, bez kojih ni čovek i zajednica ne mogu osmisлити na celoviti način, zapostavila još na početku. Međutim, ne samo od potreba za mudrim osmišljavanjem najboljeg života ne može nestati u čoveku i čovečanstvu, nego je praktična mudrost bila jedno sa čovekom i čovečanstvom od početka. To nikako ne znači da ova NOVA AKADEMIJA stoji naspram naučnosti ili akademizma, jer se ne bi tako ni zvala, nego baš naprotiv da tvrdi da su filozofija i nauka napustile izvornu naučnost i akademizam! Ako nauka i filozofija pretenduju da budu naučne i akademske, onda ne mogu nikako izbegavati da ona jako bitna područja praktičnog života budu predmet njihovog istraživanja. I zato filozofija svoje zaslužno akademsko mesto može ponovo zadobiti samo ako u svoja istraživanja uključi ta prvostena područja.

Na primer, iako se čista volja i jedna slobodna vlastitost bespogovorno podrazumevaju u celokupnom praktičnom životu: za osnovu ličnosti, privatne svojine, porodično i nasledno pravo, izbornog sistema, slobodnog odlučivanja, delovanja, pravnog dogovora, ugovora, uopšte, **utemeljenje svake institucije od porodice do države, opšti i nužni sudovi nauke ne samo da ne uzimaju u obzir supstancijalnu volju i jednu slobodnu vlastitost, nego je unapred poriču!** Međutim upravo su nadopražajna, nadsaznajna volja i jedna slobodna ličnost ono prvostepeno metafizičko što bi najpre trebalo biti predmet naučnog i filozofskog istraživanja![1]

A na metafiziku čiste volje i jedne slobodne vlastitosti se nastavlja metafizika jezika, metafizika polnosti, roda, metafizika mirisa i ukusa i na kraju jedna mikromakrokosmologija. Sa druge strane, teologija je od početka uzima u obzir taj prvostepeni praktično-moralni okret u čoveku i čovečanstvu: podrazumevala: metafiziku čiste volje i jedne slobodne vlastitosti, metafiziku jezika (svetu reč, reč kao svetinju) rečeno-učinjeno, metafiziku polnosti, roda, metafiziku mirisa i ukusa, i na kraju mikromakrokosmologiju za jedinstvo živog i neživog. Svakako, ova akademija neće samo postaviti te nove praktične ideje u same temelje filozofije, ili teologije, nego će prvo na stručan način interpretirati celokupnu istoriju filozofije, i tek u kritičkom dijalogu sa najjačim filozofskim idejama zasnovati te nove discipline praktične filozofije.

To prožimanje najviših novih i starih ideja neće samo oživeti plodni dijalog različitih filozofija, ili religija, nego će omogućiti prevodnice između nauke, filozofije, teologije, psihologije, prava, ekonomije, umetnosti, politike... Cilj, je da se tim izvornim filozofskim načelima kroz jako uporište, plodno čvorište koje se širi na sve strane, postavi onaj magični kamen, sa kojim i čovek i čovečanstvo može dostići onu najuzvišeniju duhovnu sintezu.

[1] Za šire pogledati na ovom sajtu rad: **Filozofija i prirodna nauka**

Jedna slobodna vlastitost

Kada čovek jedno misli, drugo govori, treće radi, kako će uopšte znati da je to on sam i da je to njegova vlastita volja? Samo kada su mu misli reči, odluke i dela u jedinstvu to je njegova vlastita volja, njegov vlastiti život... Kada čovek jakim karakterom ima vlast nad sobom tada vlastitom voljom određuje svoju sudbinu, stvara svoj život... I zato čista volja i jedna slobodna vlastitost nije samo najjače uporište za filozofiju i teologiju, nego i za nauku, umetnost, pravo, ekonomiju, psihologiju, politiku..., svaku vrstu organizovanja...

Postoje dve najveće zapovesti Starog Zaveta i dve najveće zapovesti Novog Zaveta. Ja sam Gospod Bog tvoj; i Ne imaj sebi idola, nemoj im se klanjati niti im služiti. Što znači: samo ako si Božiji ti si svoj i ako si svoj ti si Božiji. Prva zapovest ljubavi ka Bogu je više uspravna strana krsta, a ljubav ka bližnjem više horizontalna. Obe zajedno su uputstvo iz večnosti, duhovna orijentacija za srce, dušu za svako vreme ili mesto.

Sveta reč – reč kao svetinja

Ljudi jedni druge često ne čuju, ne razumeju... pa čak ni kada na prvi pogled isto misle! Lako obećaju, pa to posle ne ispune. U suštini, sastavljaju se većinom u površnoj reči koja često ne uspeva da se suštinski izrazi i razume sebe i druge. I zbog svega toga ne samo da se međusobno ne slažemo, nego se još više razlažemo. Prava sloga traži suštinsku komunikaciju za jasan dogovor, ugovor, a pogotovo obavezu da se ispuni dogovor. U svetinji obećanog–učinjenog je temelj svete reči, pa bi naš svakodnevni život trebalo na tome da se zasniva. Zato se kaže: reč je svetinja.

Nije lako dostići suštinsku komunikaciju u kojoj ljudi razmenjuju duboke misli, osećaje, ideje. Doduše, suštinska komunikacija ne mora da bude samo filozofija, nego se ona može ispoljavati na mnogo drugih načina. Ipak, mora se ozbiljno misliti da bi se otkrila suština problema i pronašlo najbolje rešenje za sve. A da bi se prihvatilo zajedničko mišljenje u dogovoru, svakako je potrebna pomoć mudrosti.

Čovek stalno vodi razgovor u sebi, sa drugima, sa prošlošću, budućnošću... Sadašnje mogućnosti tehnike nam omogućavaju da imamo raznovrsne komunikacije sa ljudima po celom svetu. Ipak

iako je autoritet oca (pisana reč) presudan, živa reč je majka koja se najviše trudi u vaspitanju i odgajanju deteta; i zato se kaže maternji jezik. Živa reč, govor između ljudi licem k licu je suština razumevanja i nju ne može zameniti nikakva savremena komunikacija. Zato je dobro što postoji jedno mesto kao ova nova akademija gde ljudi mogu u punoj otvorenosti i uvažavanju druge ličnosti i tuđeg mišljenja da dostignu pravednu ravnotežu svih strana kao u starim filozofskim školama i ožive onu duhovnu radost kada izvornim istraživanjem sami učestvuju u najuzvišenoj gozbi ideja.

Samo ako si svoj ti si Božiji i ako si Božiji ti si svoj

Čoveku je svakako jasno da ne može niko da jede, pije... za njega, ali mu nikako nije jasno da isto tako ne može drugi da misli za njega... Ako ima svoju ličnost, svoje ime, prezime, rod, državu, imovinu, umeće, posao ... zašto ne bi imao i svoj duh? Kako će neko biti suštinski slobodan, ako nema vlastite misli, reči? Čoveku se čini da on iz svoje slobodne volje može izabrati tuđe misli, odluke. Međutim, tuđe misli, reči, duh su i tuđe odluke, dela, tuđi život. Kako će čovek imati vlastiti život, slobodnu ličnost, ako nema slobodan duh. Ako nema slobodu misli za svoje reči, neće imati ni slobodne odluke za svoja dela. Da bi se ono obećano po tvrdoj reči i ispunilo potrebno je da je vlastitim mislima promišljeno, slobodnim duhom potvrđeno. Od toga da neko drugi ne može da jede, pije za tebe, do toga ne može niko drugi da misli za tebe – dalek je put...

Duhovna sloboda

Kao što ne postoji nikakav određen model čoveka, tako ne postoji jedan određen filozofski pravac koga će se ova akademija unapred držati. Čak ni samoj filozofiji po sebi, a kamoli nekom filozofu, filozofskoj školi ili pravcu ne treba pristupiti idolopoklonički. Istorija filozofije ne potvrđuje samo kritički osvrt novih filozofija na prethodne filozofe, nego i na samu filozofiju uopšte, jer se shvatanja same filozofije, kao i samih filozofskih ideja često razlikuju od filozofa do filozofa. Ako neka oblast treba da bude hrabra i dosledna u potrazi za istinom i slobodno prespituje sve duhovne autoritete, onda to upravo treba da bude filozofija

To ne znači da se treba vratiti ko zna kojem prostoru, vremenu, nego, ako već postoje različiti, često i suprotni načini razmišljanja, delovanja i u ovom našem i svemu dosadašnjem vremenu, treba putovati duhom kao vremeplovom i slobodno koristiti, kombinovati sve modele prošlosti i vizije ka budućnosti kroz uvek savremene, sivevremene ideje.